

Esmu **Mērija Kuimete**. Man tagad ir 83 gadi.

Pienotavā sāku strādāt laikam 57. vai astotajā gadā. Man bija tehnikuma izglītība piensaimniecībā. Kādus astoņus gadus es tur nostrādāju. Kolektīvs bija pa pirmo! Draudzīgi – kas ta' mums ko dalīt bija?! Cik mēs bijām kolektīvā – to gan nemāku pateikt.

Strādāju separēšanas cehā pie separatora, separēju pienu. Krējums gāja pa vienu trubu, un piens gāja pa citu trubu – vājpiens. Kannās veda pienu, ar zirgiem veda. Tad bija vājpiens jādod atpakaļ tiem zemniekiem. Smags darbs bija. Viss bija roku darbs. Sevišķi jau, kad tās pudeles nāca – zirdziņš atveda kastes ar pudelēm. Tās pudeles mēs papildījām, tas arī bija roku darbs. Tāds bačoks bija – tur salēja pienu, apakšā bija tāda šļūtenīte, tad pa tām pudelēm salēja. Tur bija uzmanīgam jābūt. Korķus salika. Tad ar tādu spiežamo – tāds bija ar diviem rokturiem – tos korķus piespieda, lai tās pudeles i ciet.

Pudeļu mazgāšana jau arī bija roku darbs, ļoti grūts. Pudelēs pienu veda uz veikalu, un no veikala tās nāca atpakaļ. Ratnieku Jānis bija – ar zirgu tāds, tas veda uz veikaliem pienu, arī uz ēdnīcu veda. Kad atveda atpakaļ, tad visas pudeles bija jāpārmazgā. Ļoti grūti! Garš tas darbs bija. Ar birsti katru pudeli jāizmazgā. Divas vannas bija, viena, kur mazgāja, otra vanna, kur skaloja. Izskalojās atkal lika tajos režģos, lai iztek tas ūdens. Ta' pēc kāda laika bija pildīšana ar to šļūtenīti. Sākumā jau nu gāja visādi, kamēr beigās jau bija pudeļu mazgāšanas aparāts uzstādīts un pudeļu pildīšanas aparāts – līnija bija uzstādīta.

Vēlāk jau sāka ar cisternām vest pienu. Tad bija jau vieglāk. Tad nebija tās kannu mazgāšanas un plaucēšanas, un darīšanas. Ar tiem piena vedējiem mēs labi sadzīvojām. Viss bija pa gludo.

Darba laiks sākās ļoti agri – četros no rīta, un ātrāk tu nevarēji savu darbu pabeigt, kamēr neesi visus traukus nomazgājusi. Separēšanas cehā bija ārkārtīgi daudz separatoram tie šķīvji. Tad jau – kas agrāk beidza citos cehos – nāca palīgā. Uz māju neviens negāja, kamēr savu darbu padarīja, gāja atkal citiem palīgā. Kad beidzām strādāšanu, tad jau visi gājām reizē mājās. Ap sešiem, septiņiem tikām mājās – katru dienu, brīvdienas tikpat kā nemaz nebija. Maiņu darbs bija. Ik pēc laika bija brīvdiena. Algas bija ļoti, ļoti mazas – knapas.

Grūts bija darbs, bet jaunībā jau kaut kā vieglāk to panes. Nebija tā, ka galīgi nevar. Katru dienu viens un tas pats – pudeles jāmazgā, pudeles jāpilda. Visnepatīkamākais jau bija, ka jāmazgā tās trubas, kas gāja pa augšu, tur gāja piens un gāja krējums. Tās bija jāmazgā arī. Tās trubas no posmiem bija. Jauca ārā un katra bija jāmazgā.

Savākšanas punktos es arī strādāju. Lugažu savākšanas punktā nostrādāju kādu laiku. Tad Žuldiņās atvaļinājumu devu vienai darbiniecei. Tad pamazām atpakaļ uz pienotavu. Tajā laikā, kad biju projām, bija pienotavā tas ugunsgrēks. Apkures katls bija vainīgs. Pēc tam paši visu tīrījām, lai var atsākt darbu. Tas bija vai 60. vai kurā gadā.

Mēs ražojām sviestu, sviests mums bija augstākā kvalitātē. Mūsu sviests tika sūtīts uz ārzemēm, jo tam bija augstākā kvalitāte. Tad mēs arī ražojām biezpienu – sildījām. Uz svētkiem – uz Lieldienām taisījām, sējām Lieldienu sieru.

Balto saldējumu ar rozīnēm ražojām – vietējā tirgū gāja. Tādos lielos kvantumos netika ražots, tikai tā uz vietas, ko pārdot Valkā. Paēduši bijām saldējumu. Bet grūts bija arī darbs ar to ledu. Ledus kalni bija savesti ceļa malā. Tad nu bija jāiet kapāt to ledu vaļā no skaidām, jāsadrupina bija. Ar cirvi kapājām un pa gabalam – neatceros, ar ko – nesām to ledu. Pārdevēja nāca pēc tā saldējuma un veda tirgot.

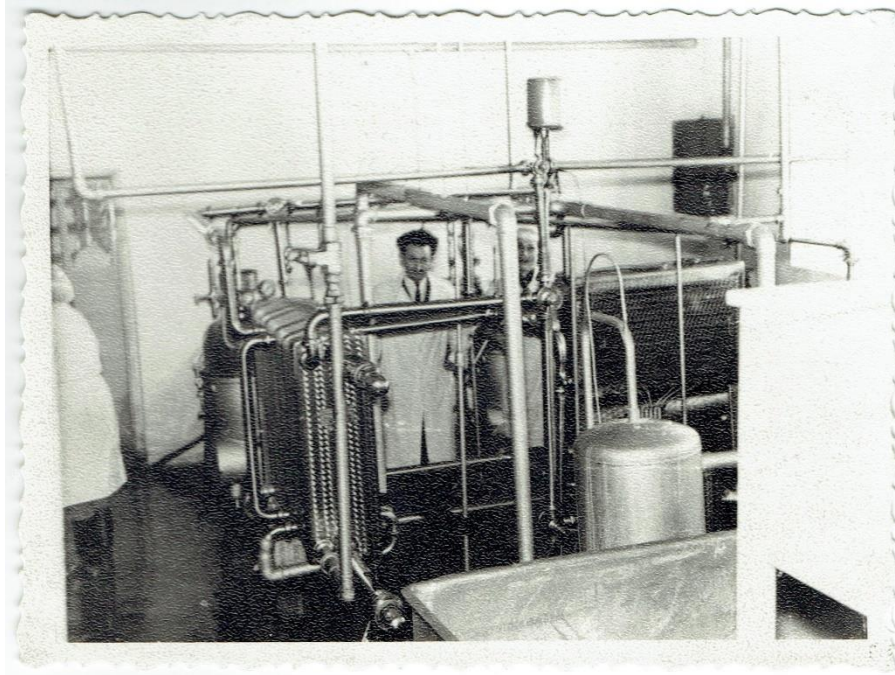
Piens, krējums – skābais un saldaiss, tīrkultūra, biezpiens, sviests un saldējums – tie bija tie produkti, ko mēs ražojām.

Man garšoja tīrkultūra, tā bija vislabākā.

Vēlāk jau viņi taisīja kazeīnu arī, bet tad jau es vairs nestrādāju.

Nāca jau kontroles bieži. No “Leņina ceļa” nāca kontrole, kas pārbaudīja tauku saturu laboratorijā. Bija jau visādas runas, ka sviestam liek kaut ko klāt. Tas ir pilnīgs blefs. Tā bija tīra manta – ar kvalitāti. Nekādi piemaisījumi netika likti. Bija kvalitāte. Kas bija, tas bija.

Uz māju kaut ko dabūjām līdzī atkarībā no meistara, kā meistaram „sanāca gali”. Ka viņam atkrita kaut kas mazdruciņš, tad viņš arī neaizmirs darbiniekus. Tajā laikā pienotavā tirgošana nenotika.

Fotogrāfijās redzams separēšanas cehs, kur es strādāju. Tas vīrietis – tas bija no Gruzijas atsūtīts praksē mūsu pienotavā. Te uz bildi ļoti labi viņš redzams. Man degunu tikai var redzēt. Tas bija mans darba lauks separēšanas cehā.

Te tā kā mūsu kolektīvs būtu. Tie, kas nav baltos uzvalkos, tie ir kantora darbinieki, kas ir baltos halātos, tie ir ceha strādnieki. Tur ir meistars, kurinātājs. Celmiņa Valija bija – viņa bija Vijciema krejotavā strādājusi. Vēlāk pārnāca uz Valku. Bērziņa Inta bija, es pati tur esu, Knope Magdīne. Mihailova Ļusja. Elmārs Knostenbergs. More Ausma, apprecējās – Ūdre Ausma, bet viņa laikam ir mirusi. Pavlova tāda bija – krievniete. Garance Maiga – viņa bija par laboranti. Jansone Nadja arī ir bildē.

Manā laikā priekšnieks bija Mitjamins. Viņš aizgāja uz Krieviju. Dālbergs bija pats pēdējais, kad es jau gāju projām. Pa vidu jau bija vairāki tie direktori. Vienu brīdi par direktori bija arī sieviete – tatāriete Fazulina – ļoti simpātiska, tāda melna. Tur jau tie direktori mums mainījās arī. Kad aizgāju projām, tad bija Dālbergs direktors. Direktori bija ļoti patīkami cilvēki, visi bija ļoti labi.

Kopā svinējām jau kādas jubilejas arī – sarkanajā stūrītī. Nu jau es vairs neatceros, kas tā pienotavai bija par jubileju. Dzimšanas dienas gan nesvinējām. Ekskursijā mēs braucām no pienotavas uz Ļeņingradu. Kas tas bija par gadu – arī neatceros.

Man draudzene strādāja pienotavā par laboranti. Viņa aizgāja ātrāk projām no pienotavas, aizgāja uz Igauniju, uz šūšanas fabriku strādāt. Viņa bija jau tur iestrādājusies un saka: “Nāc šite, nebūs tik grūti.” Tā 65. gadā es aizgāju no pienotavas, viņa mani aizvilināja. Bet tur arī bija grūti. Uz kājām visu laiku. Mums bija brigāde – pieci cilvēki. Tur bija visādi darbi jādara. Es tiku piegriešanas cehā.

Bet par pienotavu daudz kas jau aizmirsies – kur tas laiks!

Nu jau no vecās pienotavas tikai skurstenis i palicis. Nezin, kā viņi to nav nojaukuši. Varbūt – lai saglabātu piemiņu?

Pierakstīts 2018. gada pavasarī.